

Meer Kansen voor Jongeren: vangnet tussen wal en schip, 2018-2021

oranje
fonds

Het Oranje Fonds nam in 2017 het initiatief tot het programma Meer Kansen voor Jongeren (2018-2021). Binnen dit programma werkten achttien projecten drie jaar lang aan een beter toekomstperspectief voor kwetsbare jongeren.

Het Verwey-Jonker Instituut evalueerde het programma en volgde met vragenlijsten en gesprekken op locatie de voortgang, de meerwaarde, de resultaten en de effecten van het programma.

Volledig onderzoeksrapport:

Marian van der Klein, Maarten Kwakernaak en Leyla Rechtes (2022), Drie jaar Meer kansen voor jongeren: vangnet tussen wal en schip, 2018-2021. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.

VERWEY Instituut JONKER

De subvragen in het onderzoek betroffen drie clusters:

- De meerwaarde van de projecten in het lokale of regionale aanbod voor kwetsbare jongeren
- De vooruitgang van de jongeren die meededen aan het programma
- De versterking van de capaciteit binnen de projecten

Het doel van de projecten was de jongeren te helpen bij:

1 naar school gaan, werk en vrijwilligerswerk, zorgen over geld/schulden, en 'verder komen in het leven';

2 welbevinden: sociaal netwerk, eigen regie, gevoel van in- en uitsluiting, ervaren veerkracht, ervaren geluk;

3 fysieke en mentale gezondheid: ervaren gezondheid, ervaren fitheid, ervaren stress, zelfvertrouwen.

Deelgenomen aan de projecten

2.100

Jongeren

Vragenlijst ingevuld bij start deelname

1.614

Jongeren

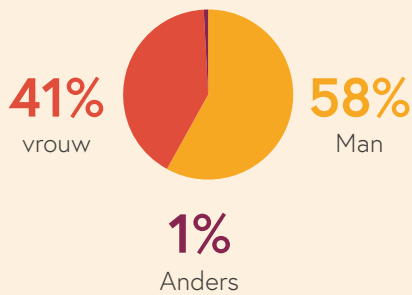
Eindmeting ingevuld, voortgang bekeken

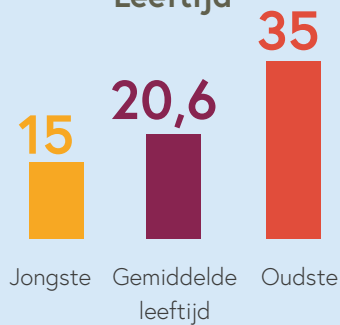
852

Jongeren

Achtergrondinformatie deelnemers (N=1641)

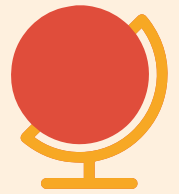

Leeftijd

Culturele achtergrond

De projecten trekken jongeren met diverse achtergronden aan. **61%** identificeert zich (ook) met een migratieachtergrond. Jongeren kruisen dan veelal een Marokkaanse, Turkse, Surinaamse, Eritrese, Iraanse, Syrische of Molukse achtergrond aan.

Versterking van de capaciteit binnen de projecten

- De projectleiders kregen individuele coaching via het Oranje Fonds; daardoor konden zij beter omgaan met de problemen die zij tegenkwamen.
- Er zijn in de loop van het programma tussen de 250 en 330 vrijwilligers betrokken geweest; de meeste als maatje/coach van een jongere.
- Een aantal projecten besteedde veel tijd aan training en ondersteuning van vrijwilligers, bij andere was dat minder.
- Bij veel projecten waren er stagiaires van de opleiding Social Work die als peercoach van de jongeren goed aansloten bij de belevingswereld. Het nadeel van deze stage-constructies was dat deze peercoaches vaak tijdelijk bij het project waren aangehaakt. Als de stage voorbij was, was de peercoach weg.

- De invulling van de projectleidersrol was - zoals altijd in dit soort projecten - essentieel.

"Voor mij als persoon is dit een enorme leerschool. Niet alleen door te realiseren hoe bevoorrecht ik zelf ben, maar dit project heeft zelfs mijn eigen carrière richting gegeven en heeft mij laten zien hoe veerkrachtig mensen zijn als je ze tijd en oprechte aandacht geeft." (vrijwilliger)

Involed van Covid-19 op het programma

Het contact dat de coaches, maatjes en projectleiders met de jongeren hadden is vanaf maart 2020 beïnvloed door de coronacrisis. Het hele programma is door de pandemie anders verlopen dan vooraf voorzien. Projecten die in een school gevestigd waren moesten tijdens de sluiting van de scholen over op online contact met de jongeren. Andere locaties bleven open, maar konden minder jongeren

tegelijk ontvangen. Aan de waarde van het programma voor de jongeren heeft dat niets afgedaan. Integendeel: in een periode dat veel jongeren in Nederland achteruit gingen in mentaal welbevinden (NJI, 2021) kregen de projecten het voor elkaar om jongeren qua mentale en fysieke gezondheid op hetzelfde niveau te houden. Of, in ongeveer een derde van de gevallen, zelfs iets vooruit te laten gaan.

Resultaten & bevindingen

Meerwaarde in het lokale aanbod

De projecten bleken een duidelijke toegevoegde waarde te hebben in het lokale/regionale aanbod voor kwetsbare jongeren. Volgens de stakeholders in de regio, de gemeenten en de direct betrokkenen lag de meerwaarde op de volgende gebieden:

"Het is een fijne optie waar je naartoe kan als het thuis niet zo lekker gaat. Je kan altijd binnenlopen. Ze staan gelijk voor je klaar. Je kan hier over je problemen praten en je hoeft er niet speciaal voor naar school te gaan." (deelnemende jongere)

- Het gaat om laagdrempelige locaties waar jongeren terecht kunnen voor advies, structuur, ontmoeting, hulp bij school of werk en ondersteuning op praktisch en mentaal gebied.
- Er is om deel te nemen geen indicatie nodig; er zijn geen wachtlijsten.
- In het project is een veilige en eerlijke ontwikkelgerichte omgeving.
- Er is ruimte voor persoonlijke benadering met voldoende tijd van begeleiders.
- De jongeren zeggen: "Het zijn geen hulpverleners maar helpers; ze bieden ook concrete hulp en er is tijd voor een gewoon praatje".
- De projecten bieden een combi van individuele en groepsmatige aanpak: jongeren leren van de vrijwilligers, projectleider en elkaar.

21 Projecten door heel Nederland*

<p>1. t Stationnetje - kansen met jongeren
Stichting KEaRN Welzijn - Burgum</p> <p>2. Meer Jongeren een goed toekomstperspectief!
Stichting Bedrijf en Samenleving Haarlem en Omstreken - Haarlem</p> <p>3. Fight For Your Future - Eemland (SOVEE)
Stichting Blik op Talent - Amsterdam</p> <p>4. Talent@WORK
Stichting Het Kandidatennetwerk - Amsterdam</p> <p>5. Leerwerkplaats De Ronde Venen
Stichting Servicepunt & Tympaan-De Baat - Mijdrecht</p> <p>6. Click Corner 2.0
Click Jongeren - s-Gravenhage</p> <p>7. Plus-studenten
Stichting Cardea Jeugdzorg - Den Haag</p> <p>8. 0% Uitval
DOK21 - Rotterdam</p> <p>9. 2BE!
Stichting Sport4connect - Delfzijl</p> <p>10. De Belofte
Stichting Twisted - Almere</p> <p>11. Werk voor je Toekomst
Stichting ZorgDat - Harderwijk</p> <p>12. Meer kansen voor jongeren in Deventer: jij doet het ertoe
Stichting Raster - Deventer</p> | <p>13. EVA&Co
Stichting Onderwijs Voorrang - Amersfoort</p> <p>14. Move2Work
Stichting Scoren doe je samen - Nijmegen</p> <p>15. Jongeren met afstand nieuwe kansen bieden op de arbeidsmarkt
Stichting Van Hier Naar Daar - Nijmegen</p> <p>16. BeChallenged013+
Stichting ContourdeTwern, R-Newt - Tilburg</p> <p>17. Next Step Perron045
Centrum voor Maatschappelijk Werk en Welzijnswerk - Brunssum-Onderbanken</p> <p>18. Stichting LEFteam: buitenschoolse heroriëntatie
Stichting LEFteam - Maastricht</p> <p>19. You2Work*
FODOK - Houten</p> <p>20. Maatje & Co*
Stichting Welzijnswerk - Hoogeveen</p> <p>21. Rotterdam's got more talent*
SPIOR - Rotterdam</p> |
|--|--|

* Het programma startte met 21 deelnemers. Gedurende de looptijd zijn drie initiatieven afgefallen.

"Je ziet dat je niet de enige bent met problemen en dat anderen het ook hebben." (deelnemende jongere)

Vooruitgang van de jongeren

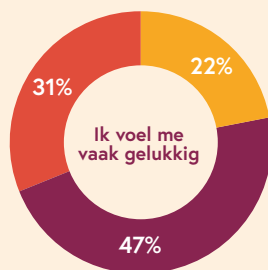
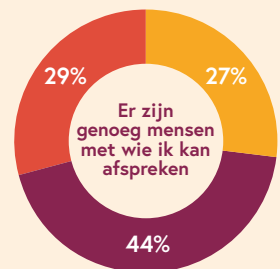
Vooruitgang op geluk en gezondheid (N=852)

Vooruitgang op eigen regie en zelfvertrouwen (N=852)

Vooruitgang op sociaal netwerk (N=852)

- % jongeren dat een stap achteruit heeft gezet binnen het totale programma
- % jongeren waarbij geen verandering is binnen het totale-programma
- % jongeren dat een stap vooruit heeft gezet binnen het totale programma

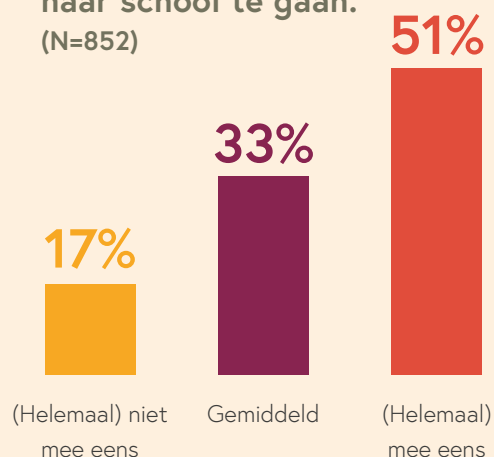
School

- Veel deelnemende jongeren bleven naar school gaan; ze vielen niet uit tijdens deelname aan de projecten.
- Bij de projecten konden jongeren zich oriënteren op een opleiding die bij hen paste.
- Op opleidingsniveau blijkt deelname aan het programma weinig effect te hebben: er worden wel diploma's gehaald maar het duurt even eer zich dat vertaalt in een ander opleidingsniveau.

"Door het project weet ik beter wat voor opleiding bij me zou passen, en heb ik me nu ook ingeschreven bij een opleiding."

(deelnemende jongere)

Meedoen aan het project helpt mij om (vaker) naar school te gaan. (N=852)

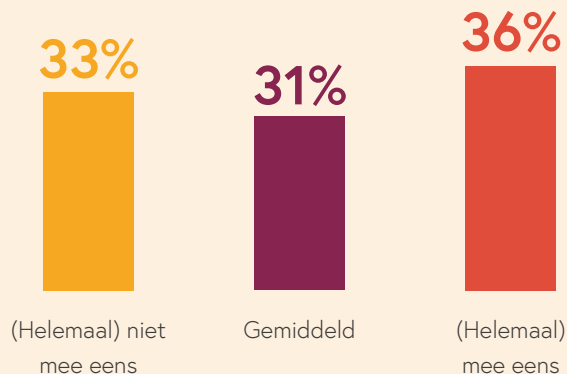

Werk

- Jongeren zijn zich gaan oriënteren op werk dat beter bij hen past of werk dat meer toekomstperspectief biedt.
- Een derde van de 366 jongeren met een baan aan het eind van het programma, heeft tijdens deelname aan het project dat werk gevonden.

Door het project hebt ik werk gevonden dat ik leuk vind. (N=366)

Geleerde lessen: aanbevelingen voor startende projecten

Wees open naar iedereen, maar ken je grenzen

Deelnemende-projecten onderscheiden zich van geïndiceerde hulpverlening; iedereen is welkom zonder doorverwijzing of budget. Dat is een enorme kracht. Hierdoor kunnen de projecten daadwerkelijk voor veel jongeren fungeren als vangnet tussen wal en schip. Maar wie een nieuw project wil opzetten, moet zich realiseren dat er ook grenzen zijn aan wat je in een project voor iemand kunt betekenen. Voor jongeren die zich melden, maar die het project niet zo goed kan helpen, is het raadzaam een andere route te vinden.

Investeer in relaties voor de start

De projectleiders waren veel energie en tijd kwijt aan het opbouwen van relaties. Alle projecten zijn als samenwerkingsverband begonnen, maar de projectleiders zochten daarnaast ook vaak andere partners. Partners betrekken bij de ontwikkeling van het project en hen op de hoogte

houden van voortgang kost veel tijd, maar betaalt zichzelf ook uit. Zo vroeg mogelijk investeren in samenwerkingsrelaties verankert een project in de lokale samenleving. Ook komt er dan al snel beter zicht op waar behoefte aan is in de regio als het gaat om voorzieningen voor jongeren. Dan kan het project eerder een eigen 'gat in de markt' vinden, waar het project van toegevoegde waarde kan zijn. Continuïteit in het contact en de contactpersonen is bij samenwerking van belang.

Maak afspraken over terugkoppeling na verwijzing naar het project

Voor de aanmelding van jongeren zijn de projecten afhankelijk van samenwerkingspartners in onderwijs, zorg en werk. Deze geven aan dat zij prijs stellen op terugkoppeling van de projecten, nadat zij een jongere naar het project hebben verwezen. Bij terugkoppeling wordt ook voor samenwerkingspartners duidelijker waar de toegevoegde waarde en de werkzaamheid van het project ligt. Zo zullen ze je de volgende keer weer weten te vinden!

Bied ruimte én structuur aan jongeren

De jongeren in de projecten laten weten dat zij binnen het project ruimte ervaren om zich te ontwikkelen, maar dat er ook structuur geboden wordt. Zij zijn gebaat bij een zekere mate van structuur. Een vrije in- en uitloop heeft waarde, maar een traject met een begin en een eind helpt ze om stappen te zetten. Jongeren hebben tijd nodig om vertrouwen op te bouwen en om zich te oriënteren op mogelijke stappen. Het helpt wel om met hen vooraf een eindpunt te bepalen (dat kan in tijd, of in inhoud liggen). Projecten die heel vrij startten, bleken uiteindelijk toch een trajectduur en ijkpunten te ontwikkelen.

Bied een veilige, maar eerlijke omgeving

Jongeren zijn geholpen bij een veilige omgeving, waarin ze ruimte krijgen om aan zichzelf en hun doelen te werken. Een toegankelijke en vriendelijke omgeving helpt daarbij. Juist in zo'n omgeving is het voor jongeren beter mogelijk aan hun doelen te werken en geconfronteerd te worden met de problemen die te overbruggen zijn. De kwetsbare jongeren waarderen een eerlijke en directe benadering van

hun begeleiders. Ze vertellen dat ze die nodig hebben om daadwerkelijk aan de slag gaan met de problemen. Ze willen niet alleen praten, maar ook doen.

Deel de successen

Sommige projecten waren zo druk met jongeren helpen dat ze vergaten hun successen in bredere kring te delen. Voor samenwerkingspartners en financiers is het van belang om de successen van het project mee te krijgen. Tussentijdse evaluatie en promotie zijn vanaf het begin onmisbaar. Oud-deelnemers kunnen een rol spelen: in de mond op mond reclame en als jongerenambassadeurs. Zij kunnen zorgen voor overtuigende getuigenissen van waar het project goed in is.

Leer van anderen, maar ontwikkel lokaal

Bovenstaande lessen komen voort uit drie jaar Meer Kansen voor Jongeren en kunnen handvatten bieden voor andere, nieuwe projecten elders. Je kan leren van anderen, maar ook duidelijk is dat projecten vooral moeten ontstaan vanuit lokale behoefte, aangepast aan lokale omstandigheden. Het 'gat in de markt' is overal anders.

	Locatie	Gevestigd in...	Preventie schooluitval	Focus op uitgevallen jongeren	Maatjes (vrijwillige coaches)	Sporten	Werktraject
Talent@Work	Amsterdam	School (ROC)	X		X	X	
't Stationnetje	Tytsjerksteradiel / Achtkarspelen	Zelfstandige locatie	X	X	X		
Plusstudenten	Haaglanden	School (ROC, diverse locaties)	X		X		
Click	Den Haag	Zelfstandige locatie	X	X			
EVA & CO	Amersfoort	School	X		X		
De Belofte	Almere	Zelfstandige locatie		X	X		X
Leerwerkplaats de Ronde Venen	Mijdrecht	Zelfstandige locatie	X	X			X
Werk voor je Toekomst	Harderwijk	Welzijnsorganisatie (jongerenwerk)	X	X	X		
Move2Work	Nijmegen	Welzijnsorganisatie		X	X	X	
BeChallenged013+	Tilburg	Welzijnsorganisatie (jongerenwerk)		X			
Van Hier naar Daar	Nijmegen	School (praktijkschool)	X				X
Time2Shine	Haarlem	Zelfstandige locatie		X	X		
Next Step Perron 045	Brunssum	Welzijnsorganisatie		X	X		
Jij doet ertoe	Deventer	Welzijnsorganisatie (jongerenwerk)	X	X		X	
2BE!	Delfzijl	Zelfstandige locatie		X	X	X	
LEFteam	Maastricht	Zelfstandige locatie	X	X			
Fight 4 Your Future	Amsterdam	School (ROC, meerdere locaties)	X		X	X	
YOU	Rotterdam	School (ROC)	X	X	X		

1 Met 'maatje/vrijwillige coach' wordt bedoeld: een vaste vrijwilliger gekoppeld aan een individuele deelnemer.

2 Met 'werktraject' wordt bedoeld dat er jongeren binnen het project aan het werk kunnen, bijvoorbeeld in een horecaonderneming of werkplaats.